

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sanctae Mechtildis virginis ordinis Sancti Benedicti Liber specialis gratiae

**Mechthild <von Hackeborn>
Mechthild <von Magdeburg>**

Pictavii, 1877

Liber Primus de omnium principio et hominis, et ejusdem redemptione.

[urn:nbn:de:bsz:31-60070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-60070)

LIBER PRIMUS
DE OMNIUM PRINCIPIO ET HOMINIS
CREATIONE; ET DE EJUSDEM REDEMPTIONE.

I. [DE QUINQUE DEUS LAUDATUR. OBLATIO PRO PECCATIS.]

O SUMMA et ineffabilis divinitas, melliflui roris distillatio! O delicate flos, Virginis matris exultatio! O fertilis, vernantis pulcherrimique floris fructificatio! O sacrosancta æterni Patris acceptissima oblatio! O fidelis et copiosissima totius universitatis redemptio! Tu es, Domine, animæ meæ dulcissima refectio, et in te latet meæ ariditatis reffloritio. Tu es mihi modicus tuæ dignationis parvitati, et ego tibi grandis miseriarum mearum innumerabili pravitati. Offero oculis tuæ majestatis quotidie meam qua plena sum iniquitatem: tu superfunde propitius tuam qua exuberans dulcifluam charitatem, ut in tua laude inchoata secundum tuum placitum perficiamus, et tuæ æternitatis gloriam consequamur.

V. 20.

II. DE JUBILO ET CONCENTU SUMMÆ TRINITATIS.

PRINCIPIUM et princeps Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus, sibi ipse sufficiens et nullius indigens, in seipso deliciis affluens et redundans, delectabatur antequam quidquam faceret, cui suæ dulcedinis abundantiam communicaret, qua feliciter frueretur.

V. 26.

Audi nunc sanctam Trinitatem gloriantem in sua increata sapientia, infinita clementia, æterna veritate, et interminabili æternitate. Audi nunc dulcissimum, [altissimum], jocundissimum Trinitatis jubilum, quo in seipsa concinit plena voce, de quo etiam universa suavitas sacrorum insonuit eloquiorum, [quæ unquam in cælo et in terra sunt decantata et adhuc in æternum decantabuntur.] Intonat itaque auctor omnium Deus Pater : « Ego sum fons effluens, cujus nunquam emanatio obturatur. Infelix tamen homo culpas suas objicit, ne sine labore laborans inquieta divinitas [animam] influat et fecundet. » Filius sic succinit modulando : « Ego sum thesaurus regrediens, quem nulla creatura a suo regressu prævalet cohibere. » Omnis enim liberalis donatio in cuncta procedens a Domino, in idipsum revertitur in Filio. Spiritus quoque Sanctus concinit dulci voce : « Ego sum virtus veritatis invicta, quæ manifestatur in homine laudabiliter cum Deo perseverante, tribulatione qualicumque irruente. » Tota autem Trinitas hunc personuit jubilum : « Ego sum in mea sic indivisa firmus unitate, cujus dividi nequit soliditas, nec frangi valet æternitatis integritas. »

III. DE IGNIS DIVINI INEFFABILI VIRTUTE ET MIRABILI EFFECTU.

VI. 29.

DEUS noster ignis consumens est, sursum tendens super omnem creaturam ineffabiliter, sine fine dulciter semper ardens. Hic tamquam vitalis calor æternam in se continens vitam, ex se protulit universa. Hujus ardentissimi ignis scintillæ volantes, sunt supernorum lucidissimæ spirituum claritates ; radii vero sunt Sanctorum omnium deifici splendores, quibus sanctam Ecclesiam dum viverent mirifice perlustrarunt. Hujus ignis carbones vivi sunt omnes justii, qui in hac vita adhuc positi amore divino ardent, et conversatione proximis lucent, per quos, si quorum refriguit charitas, si valuerint, denuo accenduntur *et filii lucis efficiuntur*. Hujus ignis cineres sunt corpora Sanctorum *qui ex hoc sæculo transierunt*, qui adhuc in pulvere dormiunt, expectantes beatam spem et adventum magni Dei

et Salvatoris nostri Jesu Christi, qui est redemptio nostra, cui Pater iudicium omne dedit. Ipse in novissimo renovabit cineres corporum humilitatis nostræ in vasa gloriæ, de quibus Pater in die solemnitatis suæ bibit cum Filio, et sociabitur de omni sanctitatis gratia, quam Sanctorum mentibus et corporeis sensibus infuderunt. Ego ex te et tu ex me vicissim bibemus, et satiabimur ex omnibus bonis quæ contulit in nos Deus. Beatus qui nunc firmiter stat, et non effundit hic tamquam fatuus a Deo gratiam sibi datam. Hujus ignis fumus omnia temporalia sunt et terrena; quæ licet pulchra et delectabilia sensibus carnalium et cordibus appareant, multa tamen amaritudine sunt respersa. Elevata enim sicut fumus disparent et excæcant sublimes, generantque lippitudinem sanctitati. Hujus ignis quieta commoditas, jucunda voluptas est, qua intus divino amore accendimur, ut in charitate vicaria in Domino maneamus, subjicientes jugiter ligna virtutum, quibus ille charitatis igniculus foveatur. Hujus ignis adustio est verbum asperum quod dicitur reprobis: *Discedite a me, maledicti, in ignem æternum.* Splendor hujus gloriosissimi ignis limpida contemplatio serenissimæ Trinitatis, quæ corpora animasque nostras perlustrans, capaces reddit illius admirandæ amandæque beatitudinis, cujus celsitudinem in hac vita nec cogitare nec edicere prævalemus. Hæc de hoc igne prodeunt [in eumque redeunt] secundum divinum iudicium, ad ejus gloriam sempiternam. Quicumque voluerit iis aliquid adjicere jactet se in ignem, videatque et gustet quemadmodum fluit divinitas, fundit humanitas, luctatur cordaque cogit Spiritus Sanctus, satagens ut super omnia diligatur Deus.

IV. DE ALTITUDINE MAJESTATIS DIVINÆ, ET QUIBUS MODIS HOMO
CONSCENDAT AD EAMDEM.

IN raptu subito vidi montem. Corpus namque non sustinet nisi momentaneam visionem. Eratautem radix montis sicut nubes lucida, vertex ejus ignea, ut sol clara; finis ejus et initium non sunt visa. Intra semetipsum jubilans in

II. 21.

modum fulgoris aurei, in deliciis innumeris effluebat. Et dixi: « Domine, beati oculi qui hanc supernam ac tanti amoris effluentiam, et hæc mirabilia perpetuo contemplantur, quæ ego non possum verbis aliis nominare. » Et dixit mons: « Oculos qui me intueri desiderant, oportet radio septemplici clarescere, sine quibus nullus oculus me videbit. Hoc est: nolle mutuare, libenter solvere, nihil in se retinere, -fidus odientibus [vicem non reddere], benignus et amicus crudelibus, purus a culpis, paratus et gratus in adversis et prosperis acceptandis. » *Dicam hoc expressius ut intelligas luculenter. Accedens ad contemplandum Deum, emunda prius oculos mentis, intellectum videlicet et affectum. Si peccandi, libidinem invidiæ odiique rubiginem, ac iracundiæ insaniam a voluntate tua absterseris, affectionis oculus est purgatus. Age pœnitentiam, emunda conscientiam, expelle desidiam, apprehende patientiam, et sic illustrata intelligentia, in montem istum leva oculos tuos, et veniet tibi auxilium a Deo tuo.*

V. DE CONSILIO DIVINARUM PERSONARUM, ET DE CREATIONE
OMNIUM RERUM A SPIRITU SANCTO INCHOATA.

III. 9.

PATER misericordiarum Deus, ego indigna gratias ago fidelitati tuæ, qua me eduxisti extra me in mirabilia tua, quod in tua veritate (a) vidi et audiui consilium et factum ante sæcula præordinatum. Cum enim esses solus, in tuis deliciis nulli communis, in Filio et Spiritu Sancto resplenduisti, et hi vicissim in te. Eratque Trinitatis hujus unitas indivisa; in Patre omnipotentia, in Filio sapientia, in Spiritu Sancto clementia; *et hæc in tribus æqualiter adorantur.* Spiritus Sancti liberalitas in his Trinitatis deliciis ludens, dixit ad Patrem: « Charitatis consilium ex teipso tibi, Pater, offero, venerande, infecunditas nos non decet; regnum habere volumus creatum. Nam Angelicos spiritus mihi conforma-

a. perfecta Trinitate. Ita codex B. ad oram paginæ.

bis ut spiritus sint creati¹; multitudinis enim numerositas verum gaudium appellatur. » Respondit Pater: « Tu unus mecum spiritus es; voluntas tua et consilium complacet ergo mihi. » Dedit itaque Spiritus Sanctus increatus spiritibus creatis benignitatem, ut hominibus ministrarent et eorum saluti congauderent; qui si in sua felicitate perstitissent, homo tamen nihilominus factus esset.

DE CONSENSU FILII CUM PATRE ET SPIRITU SANCTO
SUPER PROPOSITO CONSILIO.

COÆTERNUS Patri et Spiritui Sancto Filius cum disciplina sic locutus est: « O Pater, fecunditatis gloriosæ expers esse nolo; ex quo mira inchoare disponimus, hominem ad imaginem et similitudinem nostram faciamus, et licet magnas miserias præconspiciam, oportet me tamen hominem perpetua diligere charitate. » Respondit Pater: « Tangit me, o Fili, dulcor charitatis intrinsecus, nec se viscera mea continent præ amore. Igitur *creando* fecundi erimus, ut reamemur, et ut immensitas majestatis nostræ aliququaliter agnoscatur. Præparabo mihi sponsam, quæ me ore suo salutet, et aspectu suo vincat; et hæc initia sint amoris. » Et ait Spiritus Sanctus: « Et ego tibi, Pater, sponsam hanc ad thalami tui lectulum præsentabo. » Et intulit Filius dicens: « Tu nosti, Pater, quod tandem pro charitate moriturus sum, tamen in sanctitate magna cum gaudio producere volumus creaturam. »

DE CREATIONE HOMINIS AD IMAGINEM DEI.

Hoc præhabito consilio, decrevit tota Trinitas universam condere creaturam; faciens hominem ex anima ratio-

1. hominemque facies. *Hæc clausula in margine codicis fuit addita.*

nali et corpore compositum in præcipua charitate. Filius Dei imago Patris est, qua Adam et Eva insignes creati sunt, sapientia et potestate præditi per ipsum, ut eum perfecte diligerent et amarent, et in sanctitate firmi rebus creatis omnibus imperarent, [quod nunc nobis magni est pretii]. Accepit ergo Adam a Deo uxorem omni virtute conspicuam, et corporis pulchritudine decoratam. Erat enim amabilis et disciplinata, conformata in his Dei Filio. Corpora eorum sine fomite creata sunt, vestita angelico vestimento : parvuli eorum in amore sancto generandi fuerant, sicut sol fulgens aquam penetrat incorruptam. Gustato vero cibo vetito, deformata sunt corpora, sicut nunc, proh dolor ! experimur. Quod si in tali deformitate Deus Trinitas nos creasset ex vi creationis, homo erubescere non valeret.

DE SUBLIMATIONE ANIMÆ QUAM DEUS EIDEM
IN CREATIONE CONTULIT.

PATER Deus deorum dedit animæ divinum amorem dicens :
« Ego sum Deus deorum et [tu] dea creaturæ ; et ecce agam pactum tecum in eo quod nunquam te desero, nisi tu negligens perdideris temetipsam. Angeli mei servient tibi, spiritumque sanctum meum tribuam tibi pro pedissequo, ut non labaris in crimen damnabile ignoranter, et liberum arbitrium concedo tibi. Nunc ergo, o prædilecta, diligenter prævide futura, et *præcedant palpebræ tuæ gressus tuos.* Præceptum modicum servabis, ut me recogites Deum tuum. » Cibus mundus, ipsis in paradiso concessus et licitus, in sanctitate magna et firmitate eorum corda solidasset. Cum autem inobedienter de arbore prohibita comederunt, diffusum est venenum in membris eorum mortiferum, tollens ab ipsis angelicam munditiam et pudicitiam virginalem. Tunc anxiata est anima, et magnis tenebris obscurata clamabat de exilio lacrymabili vocedicens : « O præcordialis dilecte, quo evanuit prædulcis amor tuus ? Valde abjecisti reginam legitime tibi junctam. O magne Deus, quousque sustines has longas miserias, et non transfers iniquitates nostras !

scio quod nasciturus es *pro nobis in terris*. Perfecta sunt omnia opera tua, perficiatur ira tua quousque finiatur. »

DE DESIDERIO SANCTORUM PATRUM PRO LIBERATIONE HUMANI
GENERIS.

CLAMOR iste nubes penetravit, et in aures Domini Sabaoth introiit, et dixit Pater æternus : « Pœnitent me laboris : feceram ego sponsam tam laudabilem, quam [meæ] summæ designaveram majestati. Ejus obsequio omnes supremas deputaveram potestates, cui et Lucifer, si in sua perstitisset gloria, servus esset. Ipsi [sponsæ] enim soli erat lectus in sponsi thalamo præparatus; at ipsa Dei fornicitatem retinere respuens, deformis effecta est, et vilis nimis, *iterans vias suas*. Et quis dignaretur talem sibi spurcitiam assumere? » Unigenitus autem Dei, imaginem suam in homine recognoscens, majestatem suam coram Patre dignanter inclinans ait : « Pater, cum tua benedictione, libens humanam naturam licet cruentam assumam, et per sanguinis mei innocentiam perungam vulnera, et sanabo omnes confectiones ejus linteolis despectionis exilii mei usque ad mortem. Ego pro peccato ejus animam meam ponam, et per mortem quam non merui, quæ non rapui tunc exsolvam. *Revertar autem ad te | vita comite, regno accepto cum duabus turmis Judæorum et Gentilium, reducens ad te cum victoria Israel universum.* » His auditis, dulcis amborum Spiritus dixit Patri : « Omnipotens Deus, pulchra erit in mundum nostra processio et mirabilis nimis valde; procedemus hinc cum multa gloria, nec tamen ab hac majestate recedemus, altitudinem nostram hic (a) existentibus præsentiam substrahendo. Ego usque nunc Mariæ Virginis fidelis custos et pedisequus exstiti *in idipsum*. » Igitur utriusque votis flexus in amorem Pater Spiritui Sancto dixit : « Tu eris luminis mei ante Filium meum portitor in omnium corda, quæ pie movebantur ad ejus ignitum eloquium vehementer. Et tu, Fili,

a. hinc. Cod. A.

tolle crucem tuam, et perge in *Ægyptum* et libera populum meum. Ego ero tecum plusquam cum *Moyse*, et ambulabo tecum in omnibus viis tuis, tenebo manum dexteram tuam, voluntate mea deducam te, et reducam ad me cum gloria sempiterna. Ego intemeratæ virginittatis Matrem immaculatam et intactam præparavi tibi, quo ignobilis vulgi naturam pestiferam honorabilius omnibus et purius assumere valeas, et tibi unitam ineffabiliter exaltare. » Tunc facta est a summo cœlo cum gaudio processionis egressio usque ad templum Salomonis *mysticum*. in quo per novem menses, omnipotens Unigenitus Dei dignatus est manere et adorari, donec implerentur dies Matris Mariæ Virginis pariendi.

VI. DE GLORIA TRIUM PERSONARUM ANTE INCARNATIONEM
CHRISTI, ET CONTEMPLATIONE ANGELORUM.

IV. 14.

VIDI et video tres personas in celsitudine sempiterna priusquam Dei Filium Virgo conciperet; beati Angelicum distinctione has personas in unitate contemplati sunt, ipsarumque nomina, et quod hæ tres personæ unus Deus verus sunt. Quantumcumque tamen perspicaces sint, non tamen omnia incarnationis futuræ mysteria præviderunt, quia nec carnem, nec sanguinem, nec vultum, nec gloriosum nomen Jesu viderunt. Abscondita erant hæc mirabiliter ab oculis eorum, in pectore Patris æterni. Patrem nominaverunt Deum æternum, increatum; Filium, sapientiam in principiatam, utriusque Spiritum rectam veritatis scientiam vocaverunt. Ardentes Angeli, de supremo consilio ad conspectum amantis deitatis attracti ipsius Spiritu, servierunt, videruntque illud deliciosum consilium: Deum futurum fieri incarnatum. Gabriel solus cum salutatione divina adduxit nobis de cœlestibus nomen Jesus; neque datum est ei ut ossa vel carnem vel sanguinem secum deferret ad Virginem perpetuo incorruptam. Secunda in Trinitate persona semper fuit Filius, licet necdum hominem assumpsisset; noster semper erat, licet per Gabrielis nuntiationem nondum nobis insinuatus esset. Quod si hæc persona

secunda ante incarnationem hanc propter nos redimendos caro extitisset, principium esset caro, quod nunquam fuit.

DE OPPORTUNITATE INCARNATIONIS FILII DEI.

Hæc eadem secunda persona unita fuit *in prædestinatione* humanitati Adæ, priusquam per culpam depravata sua naturali gloria privaretur. Cum igitur natura ejus corrupta et mutata, perpetuoque [pro parte sua] fuit damnata, non hanc elegit Deus : ideo reparari potuimus et in pristinam restitui dignitatem. Deus suam nobilem, amantem naturam integram retinuit, idcirco se *a nobis* continere non potuit. Deus extemplo abjecit Luciferum, æterno carcere condemnatum ; Adam vero pie sequitur interrogans ubi sit, ipsumque ad viam reduxit. Lucifer non habuit nisi simplicem in Deo naturam, quæ perdita nequaquam potuit reparari. Homo plenam in sancta Trinitate habet naturam, quam [Deus] etiam propriis manibus creando formare dignatus est. Qui suæ sanctæ creationis diligentia frustratus, coactus in seipso delectatione æterna voluit nos recolligere suis manibus et pedibus, propter magnam naturæ conformitatem. Si homo in paradiso mansisset, Deus cum ipso singulariter [omni hora] affuisset, animam ipsius alloquens et salutans, corpus lætificans *et confirmans* (a). Vidi Dominum de cælo in paradiso venientem, similem Angelo glorioso. Hæc eadem natura cogit ipsum ut cognitione in præsentia et devotione intima nos salutet, prout virtutibus et innocentia invenerit præparatos. Cum mente revolve quod divina natura in se carnem et ossa, corpus habet et animam, elevor cum gaudio longe super propriam dignitatem : Angelus est Dei signaculum, simplex tamen spiritus ; anima vero cum carne sua cœlorum est domina, ad dexteram Dei residens, in gloria majestatis. Ibi oculus in oculo, spiritus in spiritu affluit deliciis ; ibi manus manu contingitur, os ori colloquitur ; [et cor

a. *conformans. Cod. A.*

corde salutatur] : *hæc est ineffabilis gloria, qua Dominus divinam¹ in sua sublimat et magnificat dignitate.* [Sic hospes ad dexteram suam honorat hospitam.] Verumtamen principes et ministri sancti Angeli divino semper assistant conspectui; quorum famulatus, omnisque laus humanitati Christi, quæ cœlorum est domina, tribuitur et ascribitur per gratiam unionis. Juxta quod *hic gratia* et sanctis virtutibus refulgemus, ministrorum nostrorum nobilitas æstimatur.

VII. DE DESIDERIO VIRGINIS ET INCARNATIONE VERBI DEI.

V. 23.

VIDI speciosam Virginem in suis orationibus constitutam : corpus quidem ejus ad terram inclinatum erat, divinitati vero spiritus elevatus intendebat. Nam antequam Christus cœlum suæ Crucis clave reseraret, non est tam sanctus inventus quisquam, qui posset vel *præsumeret* laboribus conscendere, vel desiderii attingere, vel amore complecti celsitudinem Trinitatis. Ipsa etiam Virgo mundissima, Adæ obstante peccato, capere nequivit, quam postmodum attigit spiritu, excellentiam majestatis. Verum inclinavit se interdum majestas, consolans amicos suos ut ejus intelligerent voluntatem. Amabant Prophetæ, ipsum [Dominum] invitantes [ut descenderet]; præcipue tamen Virgo hæc altitudinem illam ad hæc infima voce sua melliflua inclinavit, dicens in orationibus suis : « Domine sancte Pater, gaudens gaudeo in te, gratias agens quod Unigenitum tuum ex utero virginis carnem sumere pro salute hominis constituisti, sicut per Prophetarum oracula spondidisti. Quam tantæ dignationis et salutis gratiam, ut humana consequatur indigentia, virginitate mea humili omnibusque donis mihi collatis, a te totis visceribus desidero impetrare. » *Missus ergo angelus Gabriel a Deo ad eam* astitit, fulgens cœlesti lumine et vestimento, cui in terris simile non videtur. Circumfulsit etiam Virginem lux divina, vidensque Angelum expavescens, cum reverentia assurrexit. Intuens autem vultum coram se stantis Angeli, pudicitiae suæ et virginitatis in eo similitudinem recognovit, stans cum disciplina erectis ad Deum sensibus, aure sua ad obedientiam

1. lege humanam.

inclinata. Tunc eam salutans Angelus, mittentis se ei exposuit voluntatem. Erant eloquia angelica cordi ejus *super mel* dulcia, replebanturque sensus ejus *delectatione divina*, animaque ejus facta est *calore Spiritus sancti* ignea; virginali tamen verecundia charitate Dei plena, quærens prudenter ab Angelo, delegationis suæ concupivit edoceri oraculo. Qui cum per Spiritum Sanctum quod nuntiabat complendum assereret, apertum est cor Virginis ad piæ voluntatis affectum et ad plenum divinissimæ conceptionis consensum. *Et humiliato corde et devoto spiritu flexis genibus inclinata* dixit: « Ecce ancilla Domini; fiat mihi secundum verbum tuum ». Ad hanc vocem deprimentis se humillime virginitatis et desiderantis ardentissime charitatis, sanctæ Trinitatis infinita majestas et immensa benignitas exultavit. Stabat enim charitas, capite rore pleno, ad ostium Virginis et pulsabat, moxque ut dilatati cordis per fidem pessulum aperuit, Spiritu Sancto superveniente, virtuteque altissimi obumbrante, ex purissimis Virginis sanguinibus conceptus est desideratus cunctis gentibus, electus ex millibus, sempiterni Patris Filius, perfectus in anima et corpore. Homo Deus, integritate salva, virginitate fœcunda. Exsurgens igitur Virgo *impregnata divinitus gratias agens* dixit: « Laudo te, Pater adorande, magnificasti enim me, eritque cœli et terræ mea progenies veneranda. »

DE PARTU ET LACTE VIRGINALI ET INVOLUMENTIS VILIBUS
CHRISTI NATI.

APPROPINQUANTE partus tempore, cum solent gravari et tritari puerperæ, *Evæ prævaricationis æmulæ*, levigata est et exultavit nova nostræ salutis puerpera. Quamvis enim uterus prægnantis tumesceret Virginis matris, non gravabatur tamen carne concepta de Spiritu Sancto Filii Dei Patris; portabat enim Verbum, quod virtute sua portat et condidit universa. [Maria tempus nesciebat quo ex se Deus nasceretur, antequam ipsum in suo gremio videret.] Processit itaque natus in Bethleem diversorio, *mundi conditor* carens hospicio, *ut nos in cœlesti collocaret palatio*. In via nascitur

via, ne erremus per devia, dum in hac tenebrosa peregrinamur via, lucente stella maris prævia.

[Omnipotens Deus cum sua sapientia, æternus Filius cum sua humana veritate, Spiritus Sanctus cum sua delicata suavitate, totum pertransiit parietem, Mariæ corpus, in deliciarum extasi, sine quovis labore; qualis sol dulcem post rorem mox suos in jucunda quiete emittit radios.]

Aspiciens autem jam natum Virgo Filium, inclinans ad faciem speciosi infantuli caput suum, dixit: « Advenisti, innocens et desiderabilis Fili, omnipotens mi Domine; tua est universitas creaturæ. »

O jucundum indicium et stupendum miraculum! Dum conciperetur et in utero Virginis gestaretur, dum nasceretur et in gremio matris, priusquam in præsepio poneretur, dulciter foveretur puer iste, Trinitatis lux inaccessibilis tam potenter affuit, ignisque charitatis tam vehementer in corde Virginis Matris ardens ferbuit, quod infernalis spiritus, qui ubique insidiando circumvolat et circuit, nunquam terræ aut loco ubi Maria mansit sic appropinquare potuit, quod hoc inusitatum experiretur miraculum, quemadmodum infans venerit in hunc mundum.

Sumpsit itaque Virgo pannum asperum, qui sub Joseph sellula aselli tergo adhæserat, superioremque propriæ vestis partem, qua adhuc in utero latentem Deum contexerat [altera parte vestis circa se revincta]; hisque involu-mentis vilibus ac duris, regalis mater et delicata Virgo protexit debilia membra recenter ex se geniti Dei sui, eumque in præsepio reclinavit. Tunc vocem primam similem omnibus emisit plorans. Dicitur quousque parvuli sunt infantes, non plorant nisi legitimi doloris anxietate coacti; sic parvulus puer iste nobilis, *qui natus est nobis*, dum in vili stabulo pro peccato sordido super jumentorum duras stipulas locaretur, humani generis miseriam deplorabat. Ibi absconditæ sunt deliciae et potentia majestatis. Tunc qui dat escam omni carni esuriit, et refriguit qui venit mittere ignem in terram, quo omnis fidelis anima accendatur.

Blandiens ergo materna compassione Virgo, parvulo puel-
lari obsequio inclinata, dulcia ubera præbet nato. *Erantque de cæli rore redundantia, talis infantis alimento congrua,*

et divinissimi corporis aptissima nutrimento. Delectabatur tunc infans ab ubere, materque de Filii misericordia et amore. Concinebant Angeli gloriam et laudem in excelsis, quippe parvulus in humanitate, Virgo mater in dignitate, partus in inaudita novitate. Audite nunc nova, mira. inaudita: lucens pudicissimi, serenissimi visus floritio, et spiritalis virginalis vultus pulchritudo, affluensque ac redundans mundissimi cordis dulcedo, deliciosa quoque nobilis animæ jubilatio, Dei Patris voluntate ac Sancti Spiritus suavitate, pro incarnati Filii necessitate in pudici pectoris ubera sunt collectæ; fluxitque lac de Virginis corde sine afflictione et dolore. Suxitque tunc magnus Deus ut parvulus homo, et lætabatur mater [secreto], quæ post partum lactabat Virgo. [Angeli laudes canunt Deo.] Venerunt et pastores festinantes, et invenerunt Mariam et Joseph et infantem positum in præsepio. Et dixi ad Mariam: « Quo abiit dilectus tuus sponsus Joseph, o pulcherrima mulierum? » « Civitatem, ait Virgo, ingressus est, ut panem pauperem parvosque pisciculos nobis emat, quibus cum aquæ poculo refecti Deo gratias referamus. » Et aio ad Virginem: « O Domina, tu pane pulcherrimo vinoque delicatissimo refici super omnes hujus mundi reges et principes meruisti. » « Nequaquam, ait humilis Virgo; divitum sunt hæc, nec potest nostra paupertas hujusmodi comparare. »

DE OBLATIONE MAGNIFICA TRIUM MAGORUM
ET INSIDIIS SATANÆ.

CUM natus esset Jesus in Bethleem Judæ, in Oriente stella novæ claritatis apparuit, per quam Magorum intuentium corda nova gratia illustrantur. Dispositisque Regis muneribus in Judæam proficiscuntur, adoraturi parvulum quem radiante stella in mundo didicerant regnaturum, quos insidians, versute insecutus est Satanæ in Bethleem, crudelique intuitu respexit parvulum *vagientem*. Quem dum tam magnificis muneribus a regibus conspiceret honorari, anxia cogitatione dicit intra se: « Heu me infelicem! quid nunc accidit? Forsitan hic puer est de quo prophetæ prædixerunt. Ad ejus concep-

tionem maculandam me venire Lucifer rex meus tam crebro mandavit, ut ejus durissimo universitas humani generis subiceretur dominio, ac gehennali damnata periret supplicio. Nisi sine peccato conceptus foret et natus, a me non esset utique occultatus. Delusa est ars mea, et omnis versutia; revertar ergo ad Luciferum, imminentem nobis calamitatem significans, quia super nos confortabitur puer iste, et quomodo nostra sustinebit proterva calliditas, ut sibi donetur talis infirmitas? A sæculo non est infans natus, cui honor tam magnificus sit oblatus. » His auditis, inimicus dentibus infremuit, totaque infernalis officina tremuit, et dixit: « Si homo iudex noster constitutus fuerit, formidabit et contremiscet fortitudo nostra coram omni homine, qui secundum ejus vixerit voluntatem. » « Egredere igitur, ait Lucifer ad Satanam, et accipe principes terræ in adjutorium cum magistratibus Judæorum, ipsosque instigando commone [quomodo illum in infantia interficiant, antequam eat ad schoolam], *ne vivendo diutius quidquam adversus nostram fortitudinem moliatur.* » Veniens autem ad Herodem Satanam, in damnato homine similitudinem Luciferi, videlicet invidiam, superbiam et avaritiam, reperiit et conspexit. In hac similitudine possedit diabolus cor ejus, et diffundens se in omnibus sensibus ejus, sitim validam sanguinis innocentis immisit ei, quorum multa millia furibundus interfecit.

DE LIBERALITATE VIRGINIS QUÆ DONA MAGORUM PAUPERIBUS
EROGAVIT.

ACCEPTA *in charitate fiducia* a Virgine Maria, sciscitabar quemadmodum solemnitas illa trium Regum oblatio adeo defecerit, quod nec Agnum quem offeret pro Filio, habuit, *cumeum, secundum legem Moysis, in templo Domini præsentavit.* Respondit: « Pia effluens liberalitatis gratia, egentiumque compassionis misericordia, sanctæque intentionis paupertas voluntaria, illa me terrena substantia spoliaverunt. Agnus meus, quem in templo obtuli, est Jesus Christus omnipotentis Dei Filius, quem de meis genui visceribus; quem omnis in lege agnorum et animalium immolatio præfiguratur. Aliam igitur agni hostiam offerre

non decuit, nec debui, oblata victima per quam omne sacrificium consummatur. Cum thesauro, quem Reges Deo Filioque meo obtulerunt, subveni omnibus quos inveni veraciter indigentes, pupillis, pauperibus, virginibusque desolatis, ut matrimoniis jungerentur, ne secundum legem tamquam adulteræ lapidarentur; postea alienigenis et advenis infirmis, et longævis senectute confectis de hoc thesauro largiter et misericorditer ministravi. »

DE VELO TEMPLI QUOD VIRGO DE OBLATO AURO COMPARAVIT.

“ **P**OST hanc erogatam eleemosynam et exhibitam in miseros pietatem, auri triginta marcæ meis opportunis necessitatibus remanserunt, de quorum pretio velum ¹ templi sacris mysteriis plenum, [ad quod vulgus in suis orationibus posset convenire], constitui *divinitus inspirata*. Erat autem medietas ejus coloris nigri, et medietas altera candida albedine superfusa; ad sinistram templi erat nigredo veli, significans tenebras et umbras legis veteris diuturnas, et erat depictum imaginibus coloris virentis acu pictum. Quamvis enim lex ad perfectum nihil perduxerit, erant cum sub lege a peccati ariditate immunes, legalibus tum observantiis obscurati; expressit pictura hæc abominationes, quæ Dei irritabant furorem per culpas ut omnem diluvio carnem perderet, Noe justo cum sua familia conservato. Ad dexteram templi erat velum micantis albedinis, venustate nitidum, significans illustrem Mariæ virginitatem, quæ potens est ab omni nos anxietate et cordis molestia liberare; erantque acu sutæ auro volatiliū imagines, [quos Noe ex arca miserat,] significantes eos qui virtutum alis gratia contemplationis semper ad sublimia sustolluntur. Inerat etiam specialiter pictura columbæ ramum olivæ in ore suo virentibus foliis deferentis, cujus os innoxium cadaver horrendum non contigerat et immundum. [In illa figurabantur qui quotidie cum novis virtutibus ad Deum veniunt, et attractu Sancti Spiritus in fidei ad cælum volatu perdurant.]

1. en hungertuch. *Cod. B. in margine.* Vox ista proprie significat *velum jejunii*, scilicet, cortinam quæ in Quadragesima ante altare extenditur.

Per medium veli ubi albedo nigredini iungebatur, limbus¹ in medio aureus a summo usque deorsum descendebat. Per medium latitudinis veli coloris viridis opus textile² tendebatur pulcherrimum, gemmis pretiosissimis insignitum; hic veli hujus ornatus præcipuus mysterium est ligni pretiosissimi, quod corpus portavit Dominicum, quo cæli janua reseratur, vulnere Christi malleis obex, quem Adæ peccatum objecerat, dissipatur. Bina hæc hujus veli pretiosa ornamenta, licet ab oculis multorum abscondita, erant tamen sanctæ Crucis expressio manifesta. Super hanc crucem ac picta lucebat species agni albi³, insignis pretiosis lapidibus et auro valde rutilanti, [quasi igne probatum esset]. Hæc figura tunc impleta est, cum Agnus Dei [innocens] in charitate mortem in corpore suo pertulit super lignum; unde etiam velum figurale tunc scissum est, ut umbris cessantibus manifesta veritas adoretur.

Virgo nato parvulo tunicam tam subtili confecit suturæ artificio, ut eadem ampliandi facultatem retineret, et pro tempore dilatandi; eratque coloris subnigri, filis bistortis confecta. Joseph *vir justus* faber erat lignarius, pauperum operarius, pro vitæ necessitatibus suis laborans manibus. Maria autem apprehendens acum et fusum, *consilio manuum suarum* Filio et viro, sibi que providit, et præbuit vestimentum. Qui dum in Ægyptum fugerent, ipsos Angelus Domini sic cœlesti circumfulsit lumine, ut lateret Satanam, qua maneret Dei Filius regione⁴.

DE INSIDIIS ET VERSUTIA SATANÆ INCITANTIS PHARISÆOS CONTRA CHRISTUM.

CUM autem Dominus Jesus Christus annos triginta impleisset secundum humanam naturam, recognovit eum

1. en liste. *Cod. B. ad marg.*
2. en borte. *Cod. B. ad marg.*
3. en opherlamb als ez rechte verburnen solte. *Cod. B. ad marg.*
4. In originali dicitur quod hæc occultatio duraverit usque ad tentationem deserti. *Nota in margine codicis B.*

Satanas in deserto, et deinceps in multis miraculis gloriosis. Conversus ergo ad principes et pontifices magistratusque Judæorum, qui intus lupi rapaces existentes, foris ovinam innocentiam prætendebant, *callidis suggestionibus* persuasit, ut perversis sermonibus *veritati* Jesu resisterent, ejusque doctrinam non susciperent; ut in gloria lex Moysi permaneret. Reversus iterum Satanas ad Luciferum dixit: « Heu magister, necesse est ut intereat honor noster; inveni nunc inter peccatores virum cujus virtus et sapientia nostram et etiam cœlestem¹ superat. Nullam enim totis viribus meis, vel minimam, ei possum ingerere maculam, etiam levissimi cogitatus. » Tunc frendens et ut canis latrans Lucifer, infernalibus urgens labia, dixit ad Satanam: « Omnem contra ipsum concitabis hominem, qui si super omnes est, omnem potest culpam evadere. » Satanas autem: « Magister, inquit, nos faciliter hunc timorem declinare possumus; multos enim video inter filios hominum qui sitiunt mortem ejus. » « Non sic, ait Lucifer, non sic: in hoc metuo periculum; nam qui virtute Altissimi a corporalibus infirmitatibus et morte homines tam facile liberat, si post mortem anima ejus ad nos descendere voluerit, liberabit suos, *qui hic originalis peccati vinculis detinentur*. Valde [enim] supra nostram virtutem eminet, qui sic potenter contra naturam ab omnibus doloribus et morte eripit *solo verbo*. Verumtamen propter Adæ culpam, ad inferni tenebras devolvetur; nullus enim Angelus vel homo damnatus sine crimine unquam fuit; si autem sine macula inventus, innocenter occisus fuerit, ab inferno anima ejus non detinebitur, *nec a morte corpus*; est namque solus nobilis et *inter mortuos* liber, et quæcumque voluerit perficiet, nec est qui resistere possit. Tu vero, Satana, facili versutia obtinebis quod nobis multitudo populi maxima societur; hoc autem totis viribus tyrannidis tuæ ages, ut ab omnibus despectionis pedibus conculcetur, maximisque et acutissimis cruciatibus torqueatur; qui si purus homo est, in desperationem potest labi, et sic a nobis perpetuo detineri.

1. id est, quam in cœlo habuimus ante casum nostrum. *Nota in margine cod. B.*

VIII. DE VERITATE SANGUINIS CHRISTI QUI DE LATERE EJUS
POST MORTEM FLUXIT.

VI. 24.

M IHI in gravi ægritudine laboranti manifestavit se, *infirmi-
tatis humanæ singulare præsidium*, Jesus Christus, ostenditque mihi vulnus lateris sui dicens: « Aspice et attende quam diris me doloribus affecerunt. » Et dixi ad eum: « Cur, o Domine, tam immania tormenta pati voluisti, cum in tua pura oratione pretiosæ guttæ decurrentes in terram ad reparationem totius orbis suffecissent? » Respondit mihi Dominus: « [Patri meo non suffecit]. Omnis enim paupertas, labor, passio, despectio portam cœli tangendo pulsaverunt, quousque sanguis Cordis mei effusus *per lanceam militis* terram irroravit. Tunc reserata est janua regni, *et patet ostium omnibus viatoribus desiderantibus introire.* » Et dixi ad Dominum: « O Domine, cum hic de tuo latere sanguis cum aqua flueret, mortuus extitisti, quomodo ergo de mortuorum cordibus sanguis effluit? » Respondit mihi Dominus: « Corpus quidem meum tunc humanitus morti succubuerat, cum sanguis mei Cordis de latere exanimis corporis effluebat; sanguis quippe ille virtute divina sic emanando fluxit, quemadmodum lac quod de virginalibus uberibus Matris suxi. Immutabilis divinitatis majestas omnibus membris corporis mei unita, sic in morte perstitit ut post resurrectionem resumpsit, anima autem mea post diuturnum humanitatis mœrorem in divinitatis splendoribus requievit. Spiritualis vero meæ humanitatis imago dulcis, in idea majestatis suaviter omnibus supernatans, æternaliter eminebat.

IX. DE SANCTIS QUI CUM CHRISTO RESURGENTE SURREXERUNT.

V. 9.

I N die qua Dominus noster Jesus Christus, triumphator mortis, gloriose ab inferis resurrexit, resumptoque corpore clausoque sepulchro mirabiliter egressus est, Judæi et Gentiles confusione operati sunt, et ignominia contabuerunt;

omnesque vere fideles æterni Patris complacito, Filii Dei potentia benedicti, Sancti Spiritus doctrina illustrati amplius claruerunt. Surrexerunt tunc cum Domino septuaginta viri. Isti præcepto divino valde se subjecerant. Hi dum in prælio cum Deo perstitissent invicti, fideles et justus sunt inventi; dum tentati in siti gravissima aquam ad os manibus projecerunt. Horum animæ adeo sic sunt corporibus restitutæ, ut eos mortales fuisse homines non lateret. Sapor vero immundi fomitis, quem Adam ex pomo vetito momordit, qui posteritatis omnia membra penetravit, sanguisque maledictus, qui per Evam omne mulierum genus infecit, illis corporibus non adhæsit. Debebant enim divinitus cum ipso testes fieri, quod mors æterna mortua suum perdidit tyrannicum dominatum; ideoque deinceps mortui non sunt quia expertes fomitis extiterunt. Verumtamen ipsorum animæ a corporibus sine mortis cruciatibus sunt divisæ. Reservantur autem [corpora eorum] cum decore super aerem et super sidera collocata. Et cum more humano non sunt denuo mortui, ideo eorum corpora postmodum in terra recondi vel sepeliri non debuerunt. Adam omnesque filii ejus fomitem hunc retinuerunt, sed et Eva cum filiabus, verecundiam sanguinis maledicti. Hoc est solummodo quod exorbitare facit carnem nostram, sensusque nostros inclinat obscurando, tandemque nobis commanens, amaræ morti subjicit et prosternit. Jesus Christus Dominus ab æterna morte nos eripuit, et æternitatis nobis aditum per pœnitentiam præparavit. Alias tamen pœnalitates non abstulit, *sed propter exercitium virtutis reliquit*, tribuens consolationes, consilia, doctrinam, per quæ infirmitatis hujus molestiam evadere et ad sanitatem convalescere valeamus.

X. DE GLORIOSA FILII ASCENSIONE DUM ASCENDERET
AD PATREM.

REVERTENTEM ab exilio Pater æternus post triumphum Filium coæternum sic excepit congaudendo, prorumpens in jubilum: « Advenisti, venerabilis, consubstantialis

V. 27.

mihi et Spiritui meo Fili ; dextera majestatis meæ in tuis operibus, gloria mea in tua fulget ineffabili potestate ; virtus mea in tuæ congressionis miro certamine, laus mea in glorioso trophæo tuæ victoriæ, in tuo adventu desideriorum meorum voluntas, in tuo ascensu mirabilium meorum novitas, in tuo judicio consiliorum meorum profunditas adimpletur. Immaculata, quam conspectui meo offers, sponsa mihi tibi que perpetuo conregnabit. Mea divinitas corona gloriæ tibi est. Tu in assumpta humanitate Filius meus es, utriusque Spiritus una voluntas, una operatio, una virtus in omnibus ; sine fine ex principio est anima tua, hujus Trinitatis proxima sponsa. O quam deliciose Christi anima in hac individua ludens jucundatur Trinitate, quemadmodum admirabilis scintillatio in sole discurrens claritate, quam nemo nisi pergratissimis oculis intuetur !

XI. DE OCTO DIEBUS HUMANITATIS CHRISTI.

1. 45.

DILIGENTER considera et devote octo redemptionis nostræ clarissimos dies. Primus annuntiationis Dominicæ Verbi que incarnati, qui est desiderii et felicitatis perpetuæ. Secundus nativitatis Christi incorruptæ, qui requiei beatæ amabilitatisque delicatissimæ merito nominatur. Tertius consecrationis corporis Christi in cœna, qui est fidelitatis et unionis. Quartus passionis, qui liberalitatis et charitatis maximæ appellatur. Quintus resurrectionis, qui est majestatis et lætitiæ. Sextus ascensionis, qui fidei et exilii terminus et gemitus in capite et membris sibi cohærentibus nuncupatur. Septimus dies Spiritus Sancti Pentecostes, qui est veritatis et ardentis consolationis. Octavus extremi judicii et examinis, qui justitiæ et veritatis confirmatio comprobatur. Hujus hebdomadæ septem dies cum devotione semper decet nos recolere, ut ad octavam valeamus securi pertingere, qui magnus erit et terribilis, in quo creatura movebitur universa ; accipietque finem peccatum et prævaricatio ; justique quoque accipient regnum decoris et diadema speciei de manu Domini, et regnabunt cum ipso in sæcula sæculorum.

XII. DE SPIRITUALI ANIMÆ PASSIONE QUA CHRISTO CONFORMATUR
ET COMPATITUR UT CONREGNARE MEREATUR.

AMANS et colens Deum anima trahitur ad eum suspirando, venditur mœrore sui amoris, quæritur lacrymis pro ipso [dilecto quem tam libenter possideret] fuis, capitur in prima cognitione, cum osculum dulce a Deo suscipit unionis. Comprehenditur sacris meditationibus, ut carnem mortificet ne rebellet; ligatur Sancti Spiritus potentia, fitque felix ex ejus præsentia; colaphizatur *in salutari* deficiens, æternæ lucis adhuc expers; judicatur tremens et erubescens peccatorum maculas, propter quas secretorum Dei patitur ignorantias; benigne ad omnia respondet cum patientia, ne cuiquam nisi dulcia loquitur tanta clementia; alapis in judicio cæditur, cum a diabolo spiritualiter tentatur. Ad Herodem mittitur, [cum se ipsam vilem et indignam confitetur et cum grandibus suis cogitationibus aspernatur. Ad Pilatum remittitur], cum implicari terrestribus compellitur. Dura flagella sustinet, dum corpori suo necessaria providet. Vestibus tunc plane spoliatur, cum charitatis purpura cœlitus decoratur. Regio diademate insignis fit, cum remunerationem pro meritis non requirit. Irrisione sacræ levitatis despicitur, cum in Deum absorpta humanæ prudentiæ expers efficitur. Genibus coram se positus illuditur, cum omni creaturæ humiliter subjicitur. [Oculi ejus velantur per sui corporis ignobilitatem, cum in ejus tenebris detenta tantopere dolet.] Arundine caput ejus tunditur, cum ipsius sanctitas fatuitas reputatur. Crucem pie portat, cum in afflictione Domino [sincere] se commendat. Clavis cruci clavo fortis amoris affigitur, a quo nullius creaturæ affectione retrahitur. Sitit, in cruce amoris deficiens, vinum merum salutis omnium [Dei filiorum] cupiens; sed proh dolor! malitia infinitæ multitudinis offertur ori ejus fel amaritudinis. Corpus ejus in amore vitali moritur, cum supra humanos sensus spiritus ejus erigitur. Post hanc mortem cum potentia descendit ad inferos, desolatas animas consolans suis orationibus, ignaris corporis viribus.

III. 10.

Transfigitur in latere cæci amoris lancea, de cujus corde profluit sacræ dōctrinæ scientia. In altum ad æterni solis calorem in cruce superni amoris leni Sancti Spiritus aura suspenditur, ut arescat perfecte *velut testa* a terrenis omnibus virtus ejus. Dicens ergo : Pater, in manus tuas commendo spiritum meum, quia jam consummata et perfecta sunt omnia, beato fine de cruce sua solvitur; et in sepulcro profundæ humilitatis ponitur, indigniorem se reputans omnibus creaturis. Cumque in delicato sponsi thalamo amoris dulcia miscuerit eulogia, die solemnī Paschæ resurgit lætabunda. Deinde mane per Mariam consolatur alios, cum plenam a Deo securitatem percipit quod in amoris pœnitentia ejus peccata diluerit sua clementia. Ad discipulos clausis januis ingreditur, cum sensibus exterioribus divinum dogma frequenter ab ipsa proponitur. Ascensura in cœlum [de Jerusalem], id est, de Ecclesia, cum virtutum turmis egreditur, corpusque sensibile turbatum confunditur, cupiens secundum suam naturam suam voluntatem perficere. Dicit ergo ei : Ego tibi præsideo; mihi teneris in omnibus obedire. Nisi ego abiero, tibi a Spiritu Sancto non veniet consolatio. Ascendit ad cœlestia, cum eidem ex Dei gratia vilescunt hæc terrestria. Suscipitur in nube candida protectionis Dominicæ, dum amabiliter progreditur, et cum jucunditate in excelsis suscipitur. Angeli consolantur discipulos, cum electorum gesta recordamur et exempla veneramur.

Hæc est mystica et felix compassio, et crux in qua cum Apostolo configimur Christo et compatimur ut cum ipso postmodum conregnemus.

XIII. ITEM, QUALITER FIDELIS ANIMA CHRISTO CONFORMATUR.

DIE quadam, dum Sorores omnes ad audiendum verbum Dei properarent, remansit Soror Mechtildis sola in quodam cubiculo clausa. Cœpit contristari et mæsta esse, dicens in corde suo : « Heu me, Domine, quod verbo tuo auscultando propter infirmitatem non valeo misera interesse ! » Mox apparuit ei consolator mœrentium in habitu Prædicatorum, et dixit ei : « Vide, mea sponsa : et aspice

oculorum meorum claritatem, oris mei veritatem, Cordis igneam charitatem, brachiorum strenuitatem, pedum velocitatem, et sequere me. Oportet te complantari similitudini mortis meæ. Tradent enim te per invidiam, quærent per insidias, capient per odium, [alligabunt par calumniam,] velabunt faciem tuam per mendacium, colaphizabunt per amaram despectionem et irrisionem. Portabis hic patienter vincula per obedientiam; iudicium per confessionem, alapas per satisfactionem, flagella per paupertatem, [mitti ad Herodem per irrisionem], spinis coronari per tentationem, conspui per abjectionem, vestibus exui et reindui per exilii elongationem. Bajulabis crucem, peccatum odiendo; crucifigeris votorum tuorum protractione; figeris in cruce virtutum operatione, vulneraberis amando, morieris in cruce immobiliter perseverando. Aperietur cor tuum lancea per amorem. Solveris a cruce per hostium devictionem; sepelieris per humiliationem; resurges a morte per devotam expirationem; ad cælos duceris per Spiritus Dei attractionem. »

XIV. DE EXCELLENTIIS ANIMÆ DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI,
SALVATORIS NOSTRI.

NOCTIBUS cum a somno evigilo, nitor prudenter et attento si ego misera pro infideli christianorum multitudine, per quam Dilectus meus tam incessanter offenditur, valeam deprecari. Interdum in aliam viam deducit me, [in qua nec pons nec scala occurrit] sequorque eum nudis pedibus et corpore, a terrenis scilicet separata. Quis [enim] tam facile hominem cohiberet, et animam sursum erigeret, sensus tam excellenter illustraret, sicut Deus qui nos creavit et in nobis mirabilia facit. Sic cogitavi nocte [quadam] cum corde meo, in dulci affectione animæ meæ, absque omni labore, de sanctissima Trinitate; et ecce vidi in excelso ejus, sine desiderio, animam Domini nostri Jesu Christi. Ipsa incessanter super omnem exaltata dignitatem in sancta permanens Trinitate; ibi circumdata mirabiliter et ornata, et super omnem creaturarum pulchritudinem irradiata, transparet in trium excellentia per-

VI. 16.

sonarum. Concupivi ergo, cum maxima sicut oportet disciplina, ut ad ipsius gloriam loqui liceret cum illa anima benedicta. Intellexi enim quod singularia per ipsam fierent mirabilia. Et ecce rapta sum ad ipsam, et eam salutavi dicens : « Benedicta sis tu, prædilecta, quæ mira operaris in hoc æternitatis speculo, in quo se omnes electi mirabiliter intuentur. Tu dulci exerces labore in deliciosa jucunditate. » Respondit gloriosa anima miserabili : « Bene venisti, similitudo mea, nam et ego sicut et tu anima sum ; ego onus omnium portavi et sustuli animarum in meo corpore innocenti. Hoc est officium meum : ego sine intermissione contingo profundissimam divinitatem, moneoque cœlestem Patrem, et ad mentem revoco sibi eam qua animas diligit interminabilem charitatem. Saluto quoque meam divinissimam humanitatem, gratias agens de mea felicitate ; revoco memoriæ ipsius suam societatem, quoniam et ipse homo terrestris fuit, memineritque unde venerit, magnificans ac nobilitans consanguinitatem nostram in seipso, et perire non sinat hominem, quia nullus suæ nativitatis exordium fuit : *nisi tu Deus Dei Filius solus*. Tu enim tuam nativitatem ordinasti, quam sine peccato de Spiritu Sancto procreasti. Sic divinam flagito humanitatem et inclino ad misericordiam singularem, ut recogitet hominis fragilitatem, *hostiumque ipsius crudelitatem*, et contra ipsos pugnandi observo corde continuam necessitatem, cum nondum sit liber ab hostibus, quod oportet ut homo sit usque ad mortem, in continua pugna velut vir bene armatus, cujus tamen velati sunt oculi, tenebris videlicet humanæ fragilitatis. Memento, Fili Dei nobilissime, quam misere in terris conturbata sum in te, et cunctis mortalibus paterna pietate assiste, qui meam quia tua sum anima, similitudinem gerunt in se. Spiritum quoque Sanctum invoco, cujus gratia replet orbem terrarum, per quam donorum omnium influxit plenitudo. Quod si tu, Pater æterne, obice justitiæ tuæ regni cœlestis aditum, ne [infelix] peccator ingrediatur, obstruxeris, hoc ad Jesum Filium tuum quærulosa refero, qui clavem regni tui cum potestate omnipotentiae tuæ in humanitatis suæ dextera tenet,

1, Trinitatis. Cod. A.

Judaïci populi manibus fabricatam in terra, *in qua obses et captivus populus tuus detinetur*, quem cum Jesus ad aperiendum commoverit, venia abjecto non negabitur peccatori.

DE (RESPONSIONE PATRIS SUPER) INTERPELLATIONE FILII
AD PATREM PRO PECCATORIBUS.

HÆC est responsio Dei Patris : « Cor meum non sustinet ut a se peccatorem repellat. Sequor ergo tamdiu plurimos, quousque apprehendam eos. Quos in tam angusto conservo loco, quo me nullus consequi poterit intellectu. » Ad hæc anima Christi : « Hæc est mea dignitas, et sic ornata decore divinitas corona mea est, humanitas præmium meum. Spiritus Sanctus circumdedit me et sic deliciose transfluxit, ut nulla mihi similari vel attingere valeat creatura. Hoc modo sine intermissione sanctæ Trinitati omnes [de hora ad horam] offero peccatores, ne in profundum abyssi perpetuo demergantur. Illa vero juvencula, cujus uterus, dum de sinu Patris egrederer, meum fuit hospitium, est pudicitia defensatrix, tentatorum advocata, qui fideli timore sanctam reverentur Trinitatem. Judicium enim adhuc pendet in hujus Virginis bonitate. »

XV. DE DESIDERIO AMANTIS ANIMÆ.

« **O** NOBILIS aquila, o mansuetus Agnus, o ardor igneus, succende intima cordis mei; usquequo tam arida permanebo ! una morula gravis mihi est : una dies mille anni ante oculos meos sunt. Octo dierum spatium quibus alienus mihi fueris, pro inferno computo ; amanti enim tolerabilior est mors corporis quam ejus alienatio ab aspectu Creatoris. Philomela jubilat ad quod eam amor incensat, a quo eam impedit, mortem ei ingerit. Igitur, Deus omnipotens, intuere angustias cordis mei. • Cui respondit Spiritus Sanctus : « Præpara te, o nobilis juvencula ; dilectus tuus ad te venit

II. 3.

cum gloria. » Expavit ergo lætificata ex intimo et dixit : « Eia , fidelis legate , utinam , ut loqueris , properaret ad me ! ego tam vilis tamque sum infidelis , ut sine ejus præsentia requiem non inveniatur mens mea ; cum ipsum adesse sensero , et ex ejus amore refrigerium capio ; ex omni parte dolorem sustineo , tamen in hoc gaudeo , quod post ipsum mœrens curro. »

Dicit ei nuntius : « Oportet te purgare , pulverem aqua respergere , lectum præparare et flores in cubili spargere. » Respondit exul anima : « Cum purgo , erubesco ; cum profundo , ploro ; cum lectum sterno , spero ; cum flores colligo , amo ; cum Dominus meus advenerit , spontanea occurro : venit enim cum ipso dulcis symphonia , per quam moritur in me omnis carnis concupiscentia , ejusque melodia [adeo est omnis plena suavitatis quod] elongat a me omnem cordis molestiam.

DE PATRE ET FILIO ET SPIRITU SANCTO, ET ANGELIS.

LINGUA divinitatis veridica locuta est in me verba virtutis magnifica , quæ suscepit parvula humilitatis meæ auricula . Lux quoque splendidissima oculis mentis meæ illuxit , in qua prospexi ineffabilem ordinationem , innumerabilem gloriam , et incomprehensibilia mirabilia . Vidi etiam singularem et amabiles contactus cum distinctione , et sufficientiam delectabilem ; in summo , magnam in cognitione disciplinam , fruitionem cum distributione , secundum virtutem capacitatis animæ diligentis . Conspexi etiam impermixtum gaudium , in societate unitatis , viventemque vitam æternitatis , sicut nunc est in sæcula sæculorum . Vidi præterea quatuor sagittas de nobilissimo ac fortissimo sanctæ Trinitatis arcu simul directas , per novem Ordines Angelorum quibus nec dives , nec pauper intactus remanet , sed omnes amabiliter vulnerantur . Sagitta divinitatis penetrat eos incomprehenso lumine ; amans Christi humanitas fraterna societate : Spiritus Sanctus tangit eos effluenti et æterna delicias ; indivisus Deus splendoribus eos satiat suæ mellifluæ speciei ; replens eos affluentia

dulcedinis spiritus oris sui. Aspexi etiam quomodo ambulat sine labore, sicut avis pennam non movens in aere, et quomodo pergunt, quo libet, cum anima et corpore, manentque in suo sine fine ordine. Vidi quomodo divinitas clangit, humanitas cantat, Spiritus Sanctus citharizat; quibus concinit omnis electorum chorus cum clangore, quorum mentes extenduntur in amore.

DE UBERIBUS VIRGINIS MATRIS ET VULNERIBUS JESU CHRISTI.

VIDI post hoc illud vas honorabile, quo Christus novem mensibus requievit cum corpore et anima, sicut permansurum est in sæcula. Cujus in novissimo magnificentior erit gloria, cum electi omnes conveniunt in patria. Vidi etiam qualiter Regina cœli stat in throno in Patris gloria, manifesta in omni virginalis dispositionis natura, corpusque ejus contemperatum et formatum in lucernam nobilem ipsius animæ præelectæ. Vidi que ejus ubera incorrupta plena lacte mellifluo, stillantia in honorem Dei Patris, pro dilectione hominis, qui omni quodam modo perfectior creatura est. Nempe mirantur angelicæ potestates, quod humanos super se intuentur principes exaltatos; [sicque omnino laudabile est nostrum genus plene hic adesse.]

Ad dexteram Dei Patris stat Jesus Redemptor noster, patentibus vulneribus, non alligatis, sanguine perfusis, ut Patris placeat justitiam quæ peccatoribus minatur vindictam. Nam quousque finem non habet prævaricatio super terram, tam diu vulnera Christi patebunt hiantia, sanguinea sine pœna. Post diem vero judicii induetur Christus alio vestimento, quod nisi per revelationem nescio an quis viderit. Tunc illa dilecta vulnera sanabuntur, eruntque ac si rosarum foliis sunt contacta, ibique videbuntur cicatrices amoris delectabiles, quæ in perpetuum non delentur. Tunc Creator omnem renovabit creaturam, ut non deficiat in æternum. Lingua [teutonica] mihi deficit, et latinum non cognosco; quidquid boni hic sonuit a me non prodiit, nec in me fuit. Verum canis, quantumcumque

vilis et stolidus, festinat ad dominum, panis buccella modica advocatus.

XVI. COMMENDATIO ET LAUS VIRGINIS MATRIS ET DE PRÆDESTINATIONE GLORIÆ EJUS ANTEQUAM NASCERETUR IN MUNDO.

I. 22.

DULCIS stilla roris incomprehensibilis Trinitatis de fonte veræ divinitatis respersa est super florem electæ virginittatis. cujus fructus est Deus immortalis, factus homo mortalis, qui est consolatio viva futuræ immortalitatis. Et ecce Redemptor noster factus est sponsus, et sponsa arsit ex aspectu [nobilis] vultus ejus. Ex summa virtute deficit a seipsa, in præclara pulchritudine cæcatur in seipsa, et in [maxima] cæcitate clarissime intuetur, in qua claritate [simul] vivens et mortua demoratur; cujus mors quanto diuturnior [tanto jucundior] vita, et quanto jucundius vivit, tanto amplius experitur. Hic quanto minoratur, tanto majus effluit; et quanto plus timet... tanto ditior efficitur, quanto pauperior est; tanto manet profundius, [quanto latius extenditur;] et quo potentior est, eo longanimior est et quo profundiora ejus vulnera sunt, eo ad pugnandum audacior invenitur. Quanto amabilior ei Deus præsens est, tanto altius nititur, et quanto clarius lucet ex refulgentia divina, tanto eidem lumini appropinquat. Mira res! Ista quanto plus laborat, tanto tranquillius quiescit, et quo plus comprehendit, eo facilius conticescit. Quanto altius clamat, tanto virtute Dei plusquam valet, operatur. Quanto delectatio sponsi crescit, tanto solemniores nuptiæ celebrantur; et quo osculum oris sapit dulcius, tanto se mutuo amicitius speculantur; et quo difficilius separantur, eo sponsi donis cumulatur; et quo magis expenderit, eo plus habet. Hæc quanto humiliter sponsum discedendo relinquunt, tanto citius redit; et quo calidior manet, eo facilius scintillat; et quo magis ardet, eo clarius lucet; et quanto laus Dei dilatatur, tanto ista avarior reperitur.

DE SPECIALI NOBILITATE HUMANÆ ANIMÆ.

EIA, Redemptor noster factus est sponsus, utique in júbilo beatissimæ Trinitatis; cum enim Deus se in seipso continere non voluit, animam condidit, et seipsum illi proprie tradidit, nimio præ amore. Unde creata es, o anima, quæ sic præcellis omnem creaturam, et præstantissimæ Trinitati jungeris, manens integra in teipsa. Respondit anima: « Tu de meo principio enuntiasti, et ego vere dico tibi, quod ego ibi creata sum in amore, ideo nihil meam nobilitatem consolari vel liberare potest nisi solus amor.

QUALITER DE PLENITUDINE MATRIS MISERICORDIÆ SANCTI
ET PECCATORES RESTAURANTUR UNIVERSI.

DOMINA mea sancta Maria, quorum mirabilium tu es mater, quando tanta gloria collata est tibi! Respondit Virgo: « Cum Dei Patris júbilus per casum Adæ turbatus juste irasceret, hunc furorem omnipotentem mecum ei cœqualis sapientia interceptit; tunc Pater pius ut haberet quod diligeret, in sponsam me elegit; mortua enim erat anima quam formaverat sibi sponsam; elegit quoque me Filius Dei in Matrem et Spiritus Sanctus in dilectam, eramque sola sponsa Trinitatis, et mater piorum orphanorum, protegens eos coram oculis ejus, ne omnes sicut plurimi interirent. Cumque sic exulum mater essem, repleta sunt ubera mea impolluto lacte largissimæ miserationis, ut lactarem prophetas et vates, antequam nascerer corporaliter huic mundo. Dehinc in pueritia lactavi *meum et omnium Dominum* Jesum Christum. Ex hoc in juventute lac præbui Ecclesiæ sponsæ Dei, stans sub Cruce, ubi arens et misera facta, pertuli gladium pœnæ filii mei Jesu animam meam spiritualiter penetrantem. Tunc Filii Dei vulnera et matris ejus ubera patuerunt. Vulnera fuderunt et [ubera] fluxerunt, et revixit anima et sanata est *tam salubri poculo delibata.*

Cum sic de patentibus vulneribus nata et vivificata fuit, infans erat et infirma; quæ si incrementum vitæ acceptura erat, necesse fuit ut mater Dei mater ejus et nutrix esset; nec immerito; nam Deus legitimus Pater ejus, simul et Virgo sponsa (a) ejus simillima ei in omnibus membris ejus.

QUOD EJUS BENEFICIO OMNES STATUS ECCLESIE RENOVENTUR.

DOMINA, in senectute tua sanctis Apostolis [maternæ] doctrinæ et [validæ] orationis ubera præbuiisti, ut in eis Deus suam gloriam, et tuam (b) perficeret voluntatem; martyres quoque fidei fortitudine, confessores Ecclesiæ defensione, virgines tua integritate, viduas constantiæ stabilitate, conjugatos pietate, peccatores lactas et foves benigna longanimitate. Domina Mater, necesse est ut adhuc nos lactes et nutrias, nam ubera tua adhuc adeo sunt plena quod non deficiunt nec arescunt. Quæ si recusares præbere sitientibus lac miserationis, et sitis nostræ ariditas te urgeret. Ego namque vidi ubera tua lactis plenitudine sic tumentia, quod septem venæ tamquam sagittæ ex uno ubere redundantes, simul corpus meum infunderent, et animam humectarent. In illa hora sustulisti a me laborem, quem nullus Dei amicus sine cordis molestia poterit tolerare. Sic, o Domina, usque ad novissimum diem tuis uberibus nos lactabis. Tunc enim omnes filii Dei ad incrementum perducti, ablactati, evellentur ab ubere cibo solido refovendi. Tunc cum ineffabili delectatione videbimus lac et ubera, quæ in terris osculatus est sæpius Dominus noster Dei Filius Jesus Christus.

a. mater. Cod. A.

b. suam. Cod. teut.

XVII. QUOD VIRGO BEATA IMMUNIS AB OMNI PECCATO FUIT
IN HAC VITA PER GRATIAM NON PER NATURAM.

O MARIA, [gloriosa] imperatrix, [Mater Dei] et domina mea, interrogata sum si in carne vivens peccare potueris super terram. Spiritus Sanctus, sanctificator et inhabitator tuus, me instruxit quod culpas committere humanitus potuisti, cum in vera humanitatis femineaque natura nulloque ejusdem naturæ defectu omnipotentis Dei dextera te creavit, quæ et castitatem tuam nobilem pretiosamque reddidit coram ipso; attamen insuper super omnes homines deificata per gratiam immunis ab omni peccato extitisti. *In tota vita tua similis angelicæ puritati permansisti.* Omnipotens quippe Pater tuam benigne protexit infantilem pueritiam, per prædestinationis electionisque providentiam sempiternam. Spiritus etiam Sanctus tuæ gratissimæ juventutis gubernavit florem per suavissimam suæ dilectionis præsentiam, *delectationisque divinissimæ internam experientiam.* Ipse quoque, Dei virtus et Dei sapientia, Jesus Christus, sicut florem roris stilla, universa tui corporis perlustravit membra, inhabitandoque penetravit viscera, quod tibi permanet perpetuo virginitas incorrupta. Naturam tuam occupavit [virtus sanctæ Trinitatis], quod in ea nunquam nec minimus motus illicitus pullulavit. Æterna sapientia omnipotentis divinitatis te sic, o Domina, obumbravit ut naturaliter secundum hominem viveres pœnalitatesque communes omnibus sine culpa sustineres, tuaque florens essentia, ne in nihilum in tam potenti [sole divinitatis] redigeretur, potentia firmaretur. In hac umbra refrigerii mirabilis gratissima concipiens, Jesum portasti sine pondere, et educasti Virgo materna dulcedine. Vere, Domina, Angelica legatio a summo Patre porrecta, immaculata nativitas Filii Dei ex te perfecta, sic te igne divino succenderat et lumine gratiæ perfunderat, ut merito rubus incombustus, ardens et lucens, visione præsignatus Moysi, nomineris. Deinceps, o Domina, refrigeravit te pauperies indiga, inquietudo eventuum varia, exilii protractio longissima, cordisque

III. 4.

molestia gravissima. Verumtamen igne qui sine initio fomentoque *lucet et ardet* extraneo, qui tuæ mentis templum illustravit, intus in corde ardens inextinguibiliter permansi; cujus lucis claritas omnes a te tenebras expulit et fugavit.

XVIII. DE INCOMPARABILIBUS REVELATIONIBUS.

V.23. in fine.

CUM adhuc in hac peregrinatione terrena Regina cœli exularet, Virgo gloriosa loquebatur piis mentis affectibus ad dulcem Filium cum voluit. Filiusque matrem honorans venerabilem, ut oportuit, divinarum illuminationum responsionibus desideriorum suorum voces exaudivit, ut decuit. Unde confortata cordis molestias in patientia sustinuit et libenter. Hæc autem talis et tanta familiarium revelationum celsitudo nulli sanctorum est communicabilis, quorum etiam nullus fuit vel erit Matris Virginis dignitati similis.

Nam et illa specialissima Christi amatrix, cui dimissa sunt peccata multa, quæ ipso teste dilexit multum, a tam præcelsis illuminationibus longe fuit. Cum enim Dominum Jesum corporalibus oculis non videbat, vehementissime tristabatur, et cor ejus *amore languens* dolore inconsolabili vexabatur. Ardebat quidem charitate magna sed simplici, carens illuminationum plenitudine divinarum, donec adveniente [in Apostolos] Spiritu Sancto, divinitatis amore est magnificentius vulnerata. Nostra autem imperatrix, Dei Genitrix Maria, cujus anima præ omnibus creaturis ardentissima flagrabat divinitatis charitate, ac limpidissima sanctæ Trinitatis fulgebat cognitionis claritate, in omnibus Filii actionibus, passionibus, miraculis, glorificationibus, patienter et quiete disciplinam Patris sustinuit in humili molestia, in bonis et gloria Filii gaudens, et gratias agens in Domino exultavit.

XIX. DE FIDELI PATROCINIO MISERORUM.

PATRIS et Filii et Spiritus Sancti personalis Trinitatis et essentialis majestatis unitas, indiviso et ineffabili fluentis impetu, inenarrabilibus bonis, claritate eximia, cœlesti gloria, Mariæ vultui se offerunt et influunt bonitate consummata. Cujus magnificis irradiata fulgoribus resplendet ex intuitu præsentiae majestatis. Replet nihilominus humilia charitatis vascula præ cæteris gloria et splendore. In hac lucis fulguranti resplendentia, imperat cum potentia Mater luminis Virgo Maria, ac postulat humilitatis qua Deum conceperat reminiscens.

VI. 39.

Nunquam in regno necessaria est Reginae humilitas; reveretur honorans Mater Filium cum omnibus humilibus, corde super omnia præsidente. In omnibus quæ accepit Virgo beneficia clarificata, est in Dei præsentia; nam ea conservaverat incorrupta; præterea decoratur omnium perfectione virtutum, coronatur universarum prærogativa dignitatum, sicque refluit gratissima gaudens *et laudans* in Deum *qui est fons et largitor omnium gratiarum*. Porro ejus fruitio et cum Deo unio super omnes [purissimas] creaturas inenarrabilis est: quæ quanto hic humilior existit, et deformior, tanto illic excellentior, cunctisque incredibili pulchritudine speciosior invenitur. Grandis est ejus virtus et ad repellendos ab hominibus dæmones; ideoque cum dulci memoria ejus attollamus præconia, ut ejus mereamur percipere suffragia in sæcula sæculorum. Amen.

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS

LIBER SECUNDUS
DE RE IURIS
LIBER SECUNDUS